

„AUTODIZOLVAREA” FRONTULUI PLUGARILOR (1953)

Frontul Plugarilor a fost încă de la înființare (1933) una dintre cele mai obediente organizații politice față de Partidul Comunist din România, acest lucru accentuându-se în perioada postbelică. Conducătorul dr. Petru Groza, frontul a fost o organizație dezvoltată artificial după război, în special pentru a contracara influența Partidului Național Țărănesc în mediul rural, dar și pentru a media influența comunistă printre țărani. Acțiunile acesteia, de la 23 august 1944 și până la „autodizolvarea” din martie 1953, au fost strict supravegheate de Partidul Comunist din România (P.C.d.R.). Una dintre primele inițiative a fost aderarea la Frontul Național Democrat, moment în care se preciza, destul de clar, scopul acestei formațiuni: „Frontul Plugarilor are marea misiune să organizeze energiile imense din sectorul agrar al țării”¹. Oficial Partidul Comunist încerca să sublinieze independența de acțiune a Frontului Plugarilor și aceasta datorită lipsei de aderență a ideilor comuniste în rândurile țăranilor, deconspirarea legăturii dintre comuniști și Frontul Plugarilor fiind apreciată drept „o greșeală de tact care s-ar răzbuna curând pe noi”². Ponderea politică a frontului va crește simțitor odată cu formarea guvernului de către dr. Petru Groza, la 6 martie 1945, atunci când, bucurându-se de întregul sprijin logistic al statului, a devenit un adevărat pol de atracție pentru țărani. După alegerile parlamentare din noiembrie 1946, poziția comuniștilor față de „tovarășii de drum” s-a schimbat. Astfel, atitudinea față de Frontul Plugarilor a devenit mult mai intransigentă, nemaipermițându-se nici o „slăbiciune” – termen folosit de comuniști pentru a arăta abaterile unor elemente din Frontul Plugarilor de la strategia impusă de ei. În acest context se înscrie și „reorganizarea” începută în 1947, ce reprezenta o primă etapă a unui proces ce se va încheia, în cele din urmă, cu „autodizolvarea” Frontului Plugarilor în 1953.

Despre activitatea Frontului Plugarilor, formațiune politică cu o existență postbelică destul de lungă, dar cu rol politic efectiv într-o perioadă scurtă de timp, s-a scris foarte puțin după 1989. În literatura de specialitate există puține abordări ale acestui subiect³, întâlnindu-se doar unele referiri tangențiale în volumele de documente⁴ și în lucrările de analiză generală din punct de vedere

¹ Ardeleanu, Arimia, Mușat 1984, p. 186-188 (*1944 noiembrie 4. Moțiune votată de Frontul Plugarilor în cadrul conferinței din 1-3 noiembrie 1944, cu privire la sprijinirea Platformei Frontului Național Democrat*).

² ANIC, Fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dos. 256/1945, *Informare privind situația existentă în organizațiile Frontului Plugarilor*, semnată de Nichifor Stere, 8 decembrie 1945, f. 4.

³ Costea 2000; Moisa 2005.

⁴ Vezi, de pildă, volumele de documente privind viața politică din România editate de Arhivele

politic și economic a perioadei imediat postbelice⁵.

În studiul de față ne oprim asupra procesului de dizolvare a organizației politice Frontul Plugarilor, demarat de către comuniști la începutul anului 1953. Studiul valorifică, în principal, documente inedite din Arhiva C.C. al P.C.R., fond *Frontul Plugarilor*, dar și documente din fondurile organizațiilor județene Timiș-Torontal și Hunedoara.

Sfârșitul anului 1952 și începutul anului 1953 se caracterizează prin noi măsuri menite să consolideze puterea populară, să accelereze ritmul transformărilor politice și economice și astfel să consolideze, într-o manieră instituțională indestructibilă, statutul partidului unic⁶. În aceste condiții, existența altei organizații politice cu același eșafodaj ideologic și cu aceleași practici politice devenea redundantă⁷. Începând cu anul 1949 comuniștii impun un proces treptat de diminuare a rolului organizației Frontului Plugarilor în viața socială și politică a României aflate în plin proces de stalinizare. Această organizație se regăsește mai degrabă implicată în acțiuni cu caracter administrativ, din ce în ce mai mult lipsite de pondere politică și decizională majoră.

Din 1952, rolul și atribuțiile Frontului Plugarilor au dispărut cu desăvârșire. În fapt, această organizație nu-și mai avea rostul, întrucât P.M.R. își crease în teritoriu structuri mai eficiente, de tipul Sfaturilor Populare, și nu mai avea nevoie de structurile de partid agrariene. Lucrurile au apărut și mai clare în contextul în care în 24 septembrie 1952 a fost adoptată noua Constituție a R.P.R., care prevedea că P.M.R. este „forța conducătoare atât a organizațiilor celor ce muncesc, cât și a organelor și instituțiilor de stat”⁸. În acest context, era evident că Frontul Plugarilor devenise o organizație desuetă, în ciuda faptului că

Statului sub coordonarea prof. Ioan Scurtu: *România. Viața politică în documente. 1945*, București, 1944, p. 136-138, 266-270, 434-438; *România. Viața politică în documente. 1946*, București, 1996, p. 292-294, 492-493, 520-523, 531-533; *România în anticamera Conferinței de Pace de la Paris. Documente*, București, 1996, p. 495-509; *Stenogramele ședințelor Biroului Politic și ale Secretariatului Comitetului Central al P.M.R. 1950-1951*, București, 2004, vol. III.

⁵ Onișoru 1996; Onișoru 1998; Țărău 2005; Zainea 2004. Între lucrările vechi, se remarcă cea semnată de Gh. I. Ioniță și Gh. Țuțui, *Frontul Plugarilor 1933-1953*, București, Editura Politică, 1970. Cartea reprezintă punctul de vedere oficial al istoriografiei comuniste, după care Frontul Plugarilor nu a fost altceva decât o organizație paravan a comuniștilor care a activat în lumea rurală. În ceea ce privește biografia lui Petru Groza, importantă este lucrarea semnată de Bîțfoi 2004, care valorifică documente din arhiva personală a lui Groza – în parte folosite și de Gh. I. Ioniță și Gh. Țuțui – oferind amănunte picante din activitatea președintelui Frontului Plugarilor. Autorul nu este istoric și cade deseori în capcana admirației față de subiect, creionând astfel o imagine exagerată a faptelor lui Groza. În multe locuri punctele de vedere ale lui Petru Groza sunt îmbrățișate necondiționat, fără o critică științifică.

⁶ *Rezoluții și hotărâri* 1954, p. 250-251.

⁷ *Ibidem*, p. 250-251.

⁸ Focșeneanu 1992, p. 115.

dr. Petru Groza deținea încă funcții foarte importante pe linie de stat⁹.

În anul 1952, cu puțin timp înainte de desființare, Comitetul Central al Frontului Plugarilor prezenta structura organizatorică de la regiune, raion, comună și sat¹⁰. Această organigramă arăta astfel:

1. La regiune:

a) *Comitetul de regiune* format din 17-21 de membri: președinte, secretar, responsabilii secțiilor, instructori de regiune, președinții de raion și președinții organizațiilor satești.

b) *Biroul de regiune* format din 7 membri: președinte, secretar, responsabilii secției organizatorice și de educație și alți trei activiști. În subordinea acestuia, se aflau secția organizatorică, secția de educație, secția administrativă și sectorul de verificare.

2. La raion:

a) *Comitetul de raion*, format din 13-17 membri: președinte, secretar, responsabilii secțiilor, președinți ai organizațiilor comunale. Președintele de raion era muncitor, în caz excepțional, țăran sărac, bine verificat. Compoziția socială a Comitetului de raion trebuia să fie cu aproximație: 10% muncitori; 50% țărani săraci; 30% țărani mijlocași; 10% intelectuali. Membrii comitetului de raion erau cel puțin 50% membri ai P.M.R.

b) *Biroul de raion*, format din 5 membri: președinte, secretar, responsabil organizatoric, responsabilul de educație și președintele organizației din comuna de reședință a raionului.

3. La comună – *Comitetul comunal*, format din 5-9 membri: președinte, secretar, responsabilul cultural, casierul și membri. Președintele Comitetului comunal era un țăran sărac care susținea colectivizarea. Compoziția socială era de 60% țărani săraci și 40% țărani mijlocași.

4. La sat – *Comitetele satești* formate din 3-5 membri: președintele, responsabilul cultural și casierul. Compoziția socială a Comitetului sateșc era

⁹ De altfel, în ședința Biroului Politic al C.C. al P.M.R. din 29 mai 1952, Gheorghe Gheorghiu-Dej a propus „să se dea curs pregătirii schimbării lui Groza ...”. Groza deținea în acel moment funcția de prim-ministru. Gheorghiu-Dej a propus în cadrul acestei ședințe numirea lui Groza în funcția de președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, în locul lui C. I. Parhon: „... întrucât Groza ne este prieten și a adus serviciu partidului și țării, este un om care ascultă, va trebui să-i dăm o funcție corespunzătoare. El are influență asupra anumitor pături ale populației țării, în special țăranimea, mica burghezie, are și anumită experiență acumulată și a mai crescut muncind cu noi, totuși nu este comunist. Însă [este] un om disciplinat, care ascultă” (*apud* Ionescu-Gură 2006, p. 233). La 2 iunie 1952 Groza avea să fie înlocuit din funcția de președinte al Consiliului de Miniștri de Gheorghiu-Dej, fiind ales în aceeași zi, la propunerea lui C. I. Parhon, președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, o funcție decorativă în configurația statului totalitar comunist român (Chiritoiu 1998, p. 9).

¹⁰ *Structura organizatorică a organizațiilor Frontului Plugarilor de la regiune, raion, comună și sat*, în A.N.R.D.J. Timiș, fond Comitetul Regional Timișoara. Organizația Frontul Plugarilor, dos. 22/1952, f. 139-143.

dominată de țărani săraci care susțineau necondiționat colectivizarea.

Organizarea Frontului Plugarilor nu se reflecta și în activitatea propriuzisă. Atribuțiile din ce în ce mai ne semnificative, pe care le avea această formațiune, a dus în cele din urmă la hotărârea de „autodizolvare”, în fapt o desființare hotărâtă și aplicată de comuniști

Valul schimbărilor inițiat de Gheorghe Gheorghiu-Dej în anii 1952-1953 a atins și Frontul Plugarilor, ultima relicvă ce amintea de pluralismul politic. Documentele de arhivă vin să facă lumină asupra acestui aspect.

La 7 februarie 1953 a avut loc o ședință a conducerii Frontului Plugarilor; în fapt era vorba de comuniștii din Front. Planul de desfășurare a ședinței fusese stabilit în detaliu încă din dimineața zilei de 7 februarie de un grup alcătuit din: Victor Dușa, Ioan Onțanu, Vasile Dascălu, Romulus Șandru, Dumitru Marin. Ședința de autodizolvare a Frontului Plugarilor trebuia să se desfășoare după un plan elaborat extrem de precis. Astfel, la masă urma să ia loc un prezidiu format din: dr. Petru Groza, președintele C.C. al Frontului Plugarilor, Constantin Agiu, Florea Tiță, Victor Dușa, Romulus Zăroni, Paraschiv Popa, Ioan Onțanu. Cuvântul de deschidere i-a aparținut lui Petru Groza, apoi urma cuvântul celor înscriși pe marginea expunerii: Ioan Onțanu, Bădică Marinescu, instructor central, Romulus Șandru, responsabilul regiunii, Gheorghe Apostol, președintele regiunii Frontul Plugarilor București, Dumitru Marin, instructor central, Ioan Galopența, președintele regiunii Frontul Plugarilor Timișoara, Paraschiv Popa, președintele comitetului regional Frontul Plugarilor Iași, și alții. Discuțiile trebuiau încheiate de Victor Dușa.

Documentul la care facem referire creiona și scenariul ședinței: „După cuvântul a 3-4 tovarăși, tov. Onțanu Ioan propune să se formeze o comisie care să redacteze un proiect de hotărâri asupra ședinței noastre. Propune în această comisie pe tovarășii: Pantazi Cristea, Membru în Biroul Executiv al C.C. al Frontului Plugarilor; Dascălu Vasile, Membru în Biroul Executiv al C.C. al Frontului Plugarilor; Tiță Florea, Membru în Biroul Executiv al C.C. al Frontului Plugarilor. Cei propuși ies din sală pentru redactarea proiectului de hotărâri. După terminarea discuțiilor, tov. Tiță Florea dă citire proiectului de hotărâri. Tov. Dr. Petru Groza întreabă cine are ceva de spus la proiectul de hotărâri, după care pune la vot proiectul. După aceasta, Tov. Dr. Petru Groza propune ca să se facă o comisie care să aplice această hotărâre. Dă cuvântul Tov. Bădică Marinescu, care propune cine să intre în această comisie: Dușa Victor, Onțanu Ioan, Dascălu Vasile, Șandru Romulus, Marin Dumitru. Președintele cere aprobarea C.C. al Frontul Plugarilor asupra acestei comisiuni. Ședința ia sfârșit și tovarășii sunt invitați de tov. Președinte Dr. Petru Groza la bufetul din sala de alături”¹¹.

¹¹ ANIC, Arhiva C.C. al P.C.R., fond Frontul Plugarilor, Rola 439, c. 1013, 1014 (*Plan de desfășurare a ședinței Comitetului Central al Frontului Plugarilor din ziua de 7 feb. 1953, orele 17*).

Într-adevăr, în ziua de 7 februarie, ora 17, avea loc deschiderea ședinței de „autodizolvare” a Frontului Plugarilor. Cuvântul de început i-a aparținut lui Groza, care, făcând un scurt istoric, a amintit de existența de două decenii a formațiunii, de reactivarea cu sprijinul P.C.R. de după 23 august 1944 și de cele două obiective primordiale: scoaterea țăranilor de sub influența partidelor istorice și înlăturarea tendințelor de izolare a țăranilor, care odată atinse, Frontul Plugarilor trebuia autodizolvat¹². Raportul prezentat de Petru Groza¹³ recomanda încetarea activității acestei grupări politice și, implicit, o „alianță”¹⁴ necondiționată, prin absorbție, cu Partidul Muncitoresc Român. Într-un evident limbaj distorsionant, ce obstrucționa mesajul inițial, Groza amintea că Frontul Plugarilor își îndeplinise „misiunea istorică” de instrument docil în mâna comuniștilor, în contextul procesului de comunizare, evident forțată, a comunităților rurale românești¹⁵. Explicația așa-zis obiectiv-istorică pe care o oferea Petru Groza nu era plauzibilă. Acesta afirma că persistența Frontului alături de P.M.R. ar genera, cel puțin în mediul rural, un proces de diviziune socială și chiar de derută, ducând la fărâmițarea forțelor active ale țărănimii. O asemenea ipoteză ar fi fost plauzibilă în contextul în care țărăniile ar fi manifestat o adeziune sinceră, organică față de comuniști sau, după caz, față de aliatul acestora Frontul Plugarilor. Altfel, este știut faptul că societatea țărănească nu a putut fi scindată, în anii ‘40, în ceea ce privește opțiunile sale politice. Dovada de netăgăduit a acestui fapt o reprezintă rezultatele reale ale alegerilor din 1946, atunci când opțiunea masivă a țărănimii s-a orientat spre P.N.Ț.¹⁶

După Petru Groza, iau cuvântul mai mulți „tovarăși” care prin formule de genul „organizație învechită” ce a devenit „o piedică” și un „adăpost pentru chiaburi”, reiterează necesitatea autodizolvării Frontului Plugarilor. Intrând în detalii, Moghioroș sublinia că în ultimul timp, o serie de organizații ale Frontului Plugarilor au luat rolul de apărător, mai ales al chiaburilor, fapt care poate să fie dovedit printr-o serie de scrisori, liste și delegați care au sosit la Comitetul Central în frunte cu președinții organizațiilor sătești, prin care cereau să fie scoase unele elemente din categoria chiaburilor. Din controlul făcut pe teren, s-a dovedit că chiaburii au încercat să folosească autoritatea acestei organizații: „Parcă noi, când am fost în ilegalitate, nu am folosit toate posibilitățile și organizațiile legale, chiar și cele religioase, pentru a sustrage elementele muncitorești de sub

¹² ANIC, Fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dos. nr.7/1953, *Stenograma ședinței ținute în, ziua de 7 februarie 1953, cu conducerea organizației Frontului Plugarilor.*

¹³ Ioniță, Țuțui 1970, p. 292.

¹⁴ Termenul de alianță este generic, dacă avem în vedere că în județe deja funcționa un proces de tranzit al cadrelor dinspre Front spre P.M.R.; vezi A.N.R.D.J. Timiș, Fond Frontul Plugarilor Timiș-Torontal, dos. 38, 1953, f. 34.

¹⁵ Vezi pe larg stenograma ședinței din 7 februarie în A.N.I.C., Arhiva C.C. al P.C.R., fond Frontul Plugarilor, Rola 439, c. 1015-1060.

¹⁶ Deletant 1997, p. 79.

influența acestei organizații. Credeți că dușmanii nu se pricepe la acest lucru? (– se întreba retoric Moghioroș) Ba da”¹⁷.

Alți vorbitori la ședința Frontului Plugarilor din 7 februarie 1953, activiști ai Comitetului Central, președinți ai organizațiilor regionale și județene, au reliefat complexitatea problemelor ce se ridicau în fața organizației plugărești. Astfel, numeroși vorbitori au subliniat că în mediul rural acționau în aceeași direcție și aveau cam aceleași preocupări organizațiile P.C.R., Frontul Plugarilor, sindicatele de salariați agricoli, sfaturile populare, cooperativele și căminele culturale, ceea ce determina o mare fărâmițare de forțe, paralelisme, încărcări de sarcini, pierderi de timp etc. În legătură cu aceste probleme, președintele Frontului Plugarilor din regionala Baia Mare arăta: „În loc să mergem toți într-o direcție, se întâmplă tocmai invers. Sfatul trage într-o parte și noi în altă parte”¹⁸.

Alți activiști au menționat și neajunsurile provocate de către unele cadre ale acestei organizații „procesului istoric de transformare socialistă a agriculturii în ritmul stabilit”. În ansamblu, vorbitorii au apreciat ca necesară încetarea activității separate a Frontului Plugarilor și autodizolvarea lui în scopul de a facilita dezvoltarea muncii politice la sate, strângerea tuturor forțelor sub conducerea comunistilor. Comitetul Central al Frontului Plugarilor ținea să sublinieze că recunoaște în P.M.R. singura forță care duce țara spre socialism și mulțumea, într-o vădită manieră propagandistică, C.C. al P.M.R. în frunte cu Gh. Gheorghiu-Dej, „pentru permanenta îndrumare dată în tot cursul existenței sale”¹⁹.

Ședința s-a încheiat cu asumarea credinței că în calitatea lor „de comuniști, nu de frontiști”, cei convocați au trebuit să susțină, în după-amiaza aceleiași zile, proiectul de rezoluție care prevedea desființarea organizației, prezentat de Petru Groza C.C. al Frontului Plugarilor²⁰. C.C. își însușea această sarcină.

În finalul ședinței, a fost adoptat un document cu titlul *Hotărârea C.C. al F.P. privind încetarea activității sale și autodizolvarea tuturor organizațiilor Frontului Plugarilor*. În preambulul hotărârii se făcea trimitere la activitatea frontului în decursul celor 20 de ani de existență, constatându-se că de la constituire organizația a avut un rol important în întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea, în atragerea maselor populare în demascarea și izolarea partidelor burghezo-moșierești și în consolidarea „legăturilor frățești de luptă cu țărani maghiari”. Frontul Plugarilor, aderând la Frontul Popular Antifascist, a desfășurat o largă activitate împotriva fascizării țării, a mobilizat masele de țărani muncitori din Ardeal împotriva Dictatului de la Viena, alături de clasa muncitoare condusă de P.C.R. Organizația s-a înrolat în lupta condusă de P.C.R. împotriva războiului antisovietic, aderând în 1943 la Frontul Patriotic Anti-

¹⁷ ANIC, Arhiva C.C. al P.C.R., fond Frontul Plugarilor, Rola 439, c. 137.

¹⁸ *Ibidem*, c. 135.

¹⁹ *Ibidem*, c. 152.

²⁰ *Ibidem*, c. 158.

hitlerist, contribuind la răsturnarea regimului de dictatură antonesciană. După 23 august 1944 – se arăta în document –, în condițiile eliberării țării de către armata sovietică, Frontul Plugarilor a obținut o serie de succese în consolidarea cuceririlor revoluționare ale poporului român. Frontul a îndrumat membrii săi, pe baza liberului consimțământ, spre gospodării agricole colective, întovărășiri agricole, la achitarea obligațiilor către stat, la întărirea cooperativelor la sate prin căminele culturale²¹. Era făcută aprecierea că toate aceste realizări ale Frontului Plugarilor se datorau în primul rând conducerii și îndrumării permanente a activității organizației, de la înființare până în prezent, de către partidul clasei muncitoare. Mai mult, C.C. al Frontului Plugarilor, analizând munca organizațiilor sale, constata că în marea lor majoritate desfășurau activități în comitetele cetățenești, comisiile permanente ale sfaturilor populare, precum și în celelalte organizații economice și culturale de la sate, contribuind activ la construirea socialismului, încadrându-se în G.A.C. și întovărășiri agricole. „Dacă în trecut Frontul Plugarilor a constituit un ajutor prețios în consolidarea alianței clasei muncitoare cu țărâtimea muncitoare, fiind organizație democratică țărănească, care a atras masele largi ale țărânimii muncitoare în alianță cu clasa muncitoare în lupta pentru demascarea și izolarea partidelor burghezo-moșierești, astăzi, după zdrobirea acestor partide, în noile împrejurări, după cucerirea puterii de către clasa muncitoare, în care rolul conducător îl are clasa muncitoare, această alianță poate fi consolidată numai prin sfaturile populare”²².

În consecință, C.C. al Frontului Plugarilor „socotește că sfaturile populare fiind cea mai largă organizație de masă care unește cele mai largi mase ale celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, rasă, sex și care rezolvă cu succes toate problemele de care se ocupă în prezent și Frontul Plugarilor, *existența sa pe mai departe nu mai este necesară, deoarece ar duce la fărâmițarea forțelor active ale țărânimii muncitoare. C.C. al Frontului Plugarilor ține să sublinieze că recunoaște în PMR singura forță care duce țara noastră spre socialism și mulțumește Comitetului Central al PMR, în frunte cu tov. Gh. Gheorghiu-Dej, pentru permanenta îndrumare dată în tot cursul existenței sale*”²³ (s. n.).

Comitetul Central al Frontului Plugarilor, în ședința din 7 februarie 1953, a hotărât: „1. Încetarea activității sale și autodizolvarea tuturor organelor și organizațiilor Frontului Plugarilor; 2. Comitetele regionale, raionale și organizațiile locale ale Frontului Plugarilor să analizeze în ședințe și adunări activitatea depusă și să treacă la încetarea activității și autodizolvarea lor. C.C. al F.P., în același timp, recomandă membrilor organizațiilor Frontului Plugarilor să se încadreze și să-și ducă mai departe activitatea în comisiile permanente și în

²¹ *Ibidem*, c. 1061.

²² *Ibidem*, c. 1061-1062.

²³ *Ibidem*, c. 1062.

comitetele cetățenești ale Sfatului Popular și ale celorlalte organizații obștești, economice și culturale; 3. Activiștii organizațiilor Frontului Plugarilor să fie propuși pentru a fi încadrați corespunzător capacității fiecăruia, în activitatea organizațiilor de muncă, a organizațiilor culturale, obștești și în aparatul de stat; 4. Comitetele regionale, raionale și organizațiile locale ale Frontului Plugarilor, de comun acord cu președintele comitetului executiv al Sfatului Popular vor hotărî căror organizații de masă sau obștești să repartizeze bunurile lor mobile și imobile”. În finalul *Hotărârii* se dădea asigurări că „procedând în acest fel vom asigura participarea tuturor forțelor la realizarea planului cincinal în patru ani, la transformarea socialistă a agriculturii, la construirea socialismului și la întărirea lagărului păcii”²⁴.

Conform procesului verbal încheiat la sfârșitul ședinței din 7 februarie 1953, la luarea deciziei de „autodizolvare” au participat 98 de „tovarăși”²⁵. Pentru aplicarea hotărârii ședinței și pentru coordonarea procesului de „autodizolvare”, în locul Comitetului Central al Frontului Plugarilor autodizolvat s-a ales o Comisie Centrală compusă din Victor Dușa, Ioan Onțanu, Vasile Dascălu, Romulus Șandru și Dumitru Marin²⁶. De asemenea, procesul de gestionare administrativă a autodizolvării urma să fie dirijat și de organizațiile de partid ale P.M.R. din localitățile unde existau organizații ale Frontului sau chiar de Sfatul Popular.

Două zile mai târziu, în 9 februarie 1953, a fost adoptat un *Plan pentru aplicarea Hotărârii Comitetului Central al Frontului Plugarilor cu privire la autodizolvarea organizațiilor Frontului Plugarilor*²⁷. Planul cuprindea 8 puncte, după cum urmează:

1. „În ziua de 9 februarie a.c. vor fi instruiți pe baza Hotărârii C.C. al Frontului Plugarilor, cei 18 tovarăși (din tabelul alăturat²⁸) vor merge în regiuni și aparatul C.C. Frontul Plugarilor.

2. În perioada 11-15 februarie vor avea loc ședințele comitetelor regionale, unde va fi convocat și activul salariat al comitetelor regionale și raionale. La aceste ședințe delegatul Comitetului Central al Frontului Plugarilor va aduce la cunoștință Hotărârea C.C. al Frontului Plugarilor pentru autodizolvarea organizației Frontului Plugarilor și se va hotărî și autodizolvarea comitetului regional.

²⁴ *Ibidem*, c. 1062-1063; ANRDJ Timiș, fond Frontul Plugarilor Timiș-Torontal, dos. 38/1953, f. 34.

²⁵ ANIC, Arhiva C.C. al P.C.R., fond Frontul Plugarilor, Rola 439, c. 1064-1066.

²⁶ *Ibidem*, c. 1120.

²⁷ *Ibidem*, c. 1068.

²⁸ Tabelul conținea următoarele nume, precum și regiunile unde urmau să plece: Stan Tănase – Craiova; Ghidiu Ioan – Regiunea Autonomă Maghiară; Zbercea Gheorghe – Cluj; Moraru Zahei – Bârlad; Talian Nicolae – Suceava; Graur Octavian – Pitești; Șandru Nicolae – București; Norin Dumitru – Galați; Drăgan Ioan – Ploiești; Topalu Chiru – Baia Mare; Zăroni Romulus – Constanța; Florescu Ioan – Hunedoara; Oprea Teohari – Timișoara; Gavril C. – Stalin; Foghiș Miron – Arad; Timiș Nicoară – Oradea; Bucur Nicolae – Bacău; Radu Sandu – Iași (*Ibidem*, c. 1071).

În această ședință se va alege o comisie din 3-5 tov. care va asigura și va răspunde de aplicarea Hotărârii C.C. și a comitetului regional al Frontului Plugarilor. După autodizolvare se va întocmi un plan concret de repartizare a activiștilor comitetelor regionale, pentru a ajuta în muncă comitetele raionale, în vederea aplicării hotărârii.

3. Între 17-23 februarie vor avea loc ședințele comitetelor raionale Frontul Plugarilor, unde delegatul comitetului regional va prelucra Hotărârea C.C. și comitetului regional Frontul Plugarilor pentru încetarea activității organizației. După autodizolvare se va întocmi un plan de repartizare a activului regional și raional pe organizații satești.

4. În perioada 25 februarie-20 martie, vor avea loc adunările cu toți membrii organizațiilor satești Frontul Plugarilor la care delegatul raional sau regional va prelucra Hotărârea C.C., a comitetului regional și raional de autodizolvare. În aceste ședințe se va hotărî autodizolvarea organizației satești și încadrarea elementelor cinstite din organizația Frontul Plugarilor în comisiile permanente, comitete cetățenești, cooperative, cămine culturale etc.

5. În toate ședințele și adunările se vor încheia procese-verbale [...]

6. Până la 1 martie Comisia Centrală va înainta la C.C. al P.M.R. propuneri pentru repartizarea activiștilor salariați ai C.C. al Frontului Plugarilor în munci corespunzătoare, precum și inventarul bunurilor mobile și imobile și inventarul arhivei și documentelor.

7. Până la 20 februarie comisiile regionale vor înainta comitetelor regionale de partid tabele cu propuneri de repartizare a activiștilor salariați de la regiune și raioane în munci corespunzătoare, precum și inventarul tuturor bunurilor mobile și imobile și inventarul arhivei și documentelor.

8. Președinții organizațiilor Frontul Plugarilor din comune și sate vor preda delegatului comitetului raional, pe bază de proces-verbal, timbrele, carnetele de membru necompletate, cotizațiile, chitanțierele și situația broșurilor rămase nedecontate. Sumele de bani rămase nedecontate din broșuri nedifuzate, timbre etc. vor trebui să fie încasate și predate comitetului raional de partid. Registrele de evidență, procesele-verbale, instrucțiunile etc. se vor prelua de delegați și se vor înainta comitetelor raionale de partid²⁹.

Președinții organizațiilor satești ale Frontului Plugarilor, împreună cu secretarii organizației de bază ai P.M.R. și președintele Sfatului Popular, urmau să facă propuneri comitetului raional pentru repartizarea bunurilor mobile și imobile ale Frontului Plugarilor la căminele culturale, școli, grădinițe sezoniere etc.³⁰.

Comitetul Central al Frontului Plugarilor a prezentat comitetelor județene, „cu atenție și grijă”, motivele desființării. Astfel, există numeroase documente

²⁹ *Ibidem*, c. 1068-1069.

³⁰ *Ibidem*, c. 1069.

de arhivă în care sunt prezentate planuri ale organizațiilor județene ale Frontului Plugarilor cu privire la „autodizolvare”. Respectând indicațiile primite de la centru, Comitetul Regional al Frontului Plugarilor Timișoara realizează un plan³¹ pentru aplicarea hotărârii de „autodizolvare”. Astfel, se consemna în acest document, în ziua de 14 februarie 1953 era planificată ședința Comitetului Regional Frontul Plugarilor, unde urma să se aducă la cunoștință hotărârea C.C. al organizației cu privire la desființare și „să se hotărască și autodizolvarea Comitetului Regional al Frontului Plugarilor în unanimitate”. Pentru ziua de 22 februarie 1953, erau planificate ședințe ale comitetelor raionale în care, de asemenea, trebuia să se hotărască „autodizolvarea” comitetelor raionale ale Frontului Plugarilor. O ultimă etapă planificată era cea în care organizațiile satești luau act de „autodizolvarea” Comitetului Central, a comitetelor regionale și a comitetelor de raion. Toate etapele de „autodizolvare” de la nivel central până la nivel sătesc, trebuiau urmate de „planuri concrete de repartizare a activiștilor”³².

Se cerea, de asemenea, ca în termen de 5 zile, Comitetul Central al Frontului Plugarilor să fie informat despre felul cum decurgea „autodizolvarea”. Această prezentare a fost făcută în timpul stabilit sub forma unui referat³³. În acest document sunt precizate acțiunile întreprinse în vederea „autodizolvării”, planul mai sus amintit fiind respectat cu strictețe. Dacă la nivel regional și la nivel raional ședințele de „autodizolvare” s-au desfășurat într-o „atmosferă sănătoasă”³⁴, cei prezenți fiind de acord în unanimitate, la nivelul organizațiilor satești, „se observă tendințe avangardiste”, care însă au fost evitate ulterior prin „pregătirea din timp a membrilor de la sate care iau cuvântul”³⁵.

Într-un alt referat³⁶ de prezentare a acțiunilor de „autodizolvare” a Frontului Plugarilor sunt descrise diferite situații ale unor organizații locale în care „hotărârea a fost luată mai greu”. Asemenea cazuri au fost semnalate în raioanele Moldova Nouă, Oravița, Reșița etc. În aceste organizații – se arată în document – au fost membri care „nu au înțeles problema de la început, o parte dintre ei arătând tendințe avangardiste” și nu au vrut să voteze prin ridicarea de mâini, dar „hotărârea pentru autodizolvare a fost luată în unanimitate”³⁷! În unele cazuri, membri ai Frontului Plugarilor au afirmat că „dacă hotărârea este luată

³¹ ANRDJ Timiș, Fond Comitetul Regional Timișoara. Organizația Frontul Plugarilor, dos. 38/1953, *Plan pentru aplicarea hotărârii Comitetului Regional Frontul Plugarilor Timișoara cu privire la autodizolvarea organizației Frontul Plugarilor*, f. 34-35.

³² *Ibidem*, f. 34.

³³ *Ibidem*, *Referat asupra aplicării hotărârii Comitetului Central al Frontului Plugarilor la 24 februarie 1953*, f. 40-41.

³⁴ *Ibidem*, f. 40.

³⁵ *Ibidem*, f. 41.

³⁶ *Ibidem*, *Referat asupra muncii de autodizolvare în Regiunea Timișoara*, f. 42-46.

³⁷ *Ibidem*, f. 44.

de sus nu are nici un rost ca și ei să mai ridice mâinile”³⁸.

Comisia Centrală care urmărea modul în care decurgea procesul „autodizolvării” primea cu regularitate, din partea activiștilor din teritoriu, *note informative* care conțineau informații interesante despre evoluția acestui proces. Astfel, într-o *Notă informativă* din 18 februarie se preciza că, în majoritatea regiunilor, ședințele comitetelor regionale s-au ținut în zilele de 13 și 14 februarie 1953: regiunile Craiova, Stalin, Autonomă Maghiară au ținut ședințe pe data de 13 februarie 1953, iar regiunile Galați, Timișoara, Bârlad, Baia Mare, Cluj, Ploiești, Oradea și Arad au ținut ședințele de comitet regional în 14 februarie. Frecvența la aceste ședințe a fost bună, iar în Cluj, Autonomă Maghiară și Bârlad a fost de 100%. Cei care au luat parte la discuții – precizează documentul – „au găsit justă *Hotărârea* C.C. Frontului Plugarilor de autodizolvare a organizației și au aprobat-o în ananimitate. Acest lucru s-a văzut atât la activul salariat cât și la cel nescos din producție”³⁹.

Ședințele comitetelor raionale au fost fixate în majoritatea lor în zilele de 17-22 februarie 1953. Spre exemplu, în ședința de comitet raional Mureș o parte din președinții comitetelor sătești, luând cuvântul, au arătat că nu sunt de acord cu autodizolvarea Frontului Plugarilor. Astfel, Alexandru Pont, președintele comitetului sătesc din satul Ogari, a spus că în ultimul timp activitatea organizațiilor Frontul Plugarilor luase avânt, fapt pentru care nu trebuia să se desființeze. Președintele comitetului sătesc din comuna Cornești a fost de acord cu autodizolvarea, arătând că trebuie să se desființeze și U.P.M.-ul, iar Bardoș Augustin, președintele comitetului sătesc din comuna Cetași, a spus că organizația Frontul Plugarilor trebuie să mai rămână, că deseori el personal era ajutat de organizația Frontul Plugarilor raional, ori prin desființare, unde să mai meargă pentru a cere unele lămuriri. Totuși, majoritatea a fost de acord cu autodizolvarea. În raionul Filiași s-a trecut la ținerea de adunări generale la sate, astfel, „până în prezent delegatul comisiei centrale din regiunea Craiova ne comunică că în comuna Filiași s-a ținut adunarea generală unde au participat 70 din cei 130 de membri câți avea organizația. Toți au votat pentru autodizolvare”. În comuna Sângeorgiul de Pădure, raionul Mureș, au participat 38 din 47 de membri. În momentul când s-a pus la vot problema autodizolvării organizației, jumătate din cei prezenți n-au ridicat mâna și numai în urma aprofundării problemelor de către delegatul Comisiei Centrale cei prezenți au votat în unanimitate. În comunicarea telefonică a delegatului Comisiei Centrale din regiunea Craiova, din seara zilei de 14 februarie 1953, se arăta că la sediul organizației Frontul Plugarilor din raionul Plenița, comitetul raional P.M.R. „a sigilat ușa sediului, iar în câteva sate din același raion secretarul organizației de bază a

³⁸ *Ibidem*, f. 45.

³⁹ ANIC, Arhiva C.C. al P.C.R., fond Frontul Plugarilor, Rola 439, c. 1074.

preluat toate documentele organizației înainte de a se face adunarea generală a organizației. În urma acestor măsuri, s-au lansat anumite zvonuri de către chiaburi, în sate spunându-se printre altele că desființarea organizația Frontul Plugarilor s-a anunțat și prin radio (de exemplu comunele Resipriți și Plenița). Delegatul Comisiei Centrale a luat legătura cu comitetul regional de partid și s-a trecut la luarea de măsuri pentru îndreptarea situației⁴⁰. Documentul mai preciza că în regiunile Bacău și Timișoara „membrii comitetului regional al P.M.R. n-au fost de acord ca tov. activiști ce fac parte din brigăzile privind problema G.A.C. să fie scoși din brigăzi pentru a fi folosiți de către Frontul Plugarilor în această perioadă⁴¹”.

Într-o altă *Notă informativă*, din 25 februarie 1953, adresată Comisiei Centrale, privind problema autodizolvării și încetarea activității organizației Frontul Plugarilor, se preciza că în această perioadă s-au ținut ședințe de comitet în aproape toate raioanele, iar în cele mai multe s-a trecut la adunări de autodizolvare și în organizațiile sătești. Documentul făcea referire la faptul că în unele regiuni, cum era cazul Oradei, participarea la ședințele de autodizolvare era doar de 60%. Interesantă era precizarea că cei mai mulți au venit pentru că li s-a transmis că au fost chemați de Sfaturile Populare, „ceea ce dovedește că Sfaturile Populare au mai mare influență decât Frontul Plugarilor”. În unele raioane din regiunea Oradea, membrii organizațiilor sătești considerau că „autodizolvarea este venită la timp”, dar în altele frontişti „au spus că de ce nu se desființează și U.P.M.”, sau că „Frontul Plugarilor a fost o organizație țărănească și e păcat că se desființează”. În cele mai multe organizații „participările la ședințele organizațiilor sătești sunt bune”, iar „pe fețele lor se vede părere de rău⁴²”.

Nota informativă preciza că situația era mult mai bună în regiunea Baia Mare: „Tov. Petreanu Ioan a spus că dizolvarea organizației Frontul Plugarilor este un mare succes al partidului, reușindu-se ca majoritatea membrilor Fr. Plugarilor să fie în Sfaturile Populare, cooperative G.A.C. și T.O.Z.-uri”. În regiunea Stalin autodizolvarea organizațiilor regionale a fost votată în unanimitate. „Tov. Popovici Ștefan, membru al organizației Dârste și membru în T.O.Z. arată că în organizația Frontul Plugarilor s-au ascuns partea cea mai mare a dușmanilor de clasă de la sate, pentru a nu putea fi descoperiți. Tov. Bratu Ion, responsabil organizatoric al regiunii Frontul Plugarilor Stalin, arată că în prezent organizația Frontul Plugarilor nu mai are împotriva cui să lupte, căci chiaburii sunt îngrădiți de Sfaturile Populare. A mai arătat că o serie de hotărâri erau prelucrate pe mai multe linii ale diferitelor organizații, plictisind astfel țărănimea muncitoare. Ținându-se ședințe pentru autodizolvare și la raioanele regiunii

⁴⁰ *Ibidem*, c. 1075-1076.

⁴¹ *Ibidem*, c. 1076.

⁴² *Ibidem*, c. 1079.

Stalin a fost în general o participare și o atmosferă bună, votând în unanimitate autodizolvarea”⁴³.

La Bacău, în ședința regională de autodizolvare, Ion Ciuraru a declarat că Sfaturile Populare, fiind cele mai largi organizații de masă pentru mobilizarea țărănimii muncitoare, ele cuprind mai ușor munca de antrenare a țărănimii la problemele care îi frământă, iar „tov. Onu a arătat că unele conduceri ale organizațiilor Frontul Plugarilor căutau să subaprecieze rolul organizațiilor de bază de la sate. Participarea și atmosfera au fost bune, votându-se în unanimitate autodizolvarea”⁴⁴.

În Regiunea Autonomă Maghiară, „tot activul a luat parte la ședință, spunând în esență că și ei văd bine această hotărâre fiindcă, deși s-a muncit, rezultate în sat nu se puteau obține ca înainte, iar unii tov. au spus chiar că se gândeau și ei că ar fi mai bine dacă s-ar autodizolva, arătând și unele motive pentru care susțineau acest lucru. Din controlul făcut la sate reiese că majoritatea membrilor Frontului Plugarilor sunt de acord cu autodizolvarea, dar în majoritatea comunelor cu populație mixtă s-a pus întrebarea dacă se desființează și U.P.M. și cum rămâne cu ziarul «Frontul Plugarilor»”, iar unii „au întrebat că nemaifăcând parte din nicio organizație politică, nu vor fi considerați ca dușmani ai poporului?”. În unele organizații ale Regiunii Autonome Maghiare, nota informativă identifica „acțiuni ale dușmanului de clasă”; mai precis, frontişti care afirmau că organizația lor „a dat faliment”. „Tov. Fagure Mihail din comuna Periș, raionul Reghin, a întrebat dacă dizolvarea nu este o înlăturare de la viața politică. În organizația Frontul Plugarilor din comunele Gornești, Ernei și Sângeorgiul de Pădure, din raionul Tg. Mureș, atmosfera a fost puțin agitată, dar după ce s-au dat lămuriri, aproape toți au fost de acord, numai 8 au fost contra. De exemplu tov. Malaș Ion din Gornești nu a fost de acord pentru că această organizație a depus muncă și ar fi trebuit să fie menținută până ce se va înființa G.A.C. în acea comună, iar Mîntăș Ion nu a fost de acord pe motivul că nemaifiind într-o organizație politică nu vor mai avea drepturi”⁴⁵.

La Ploiești, în seara zilei de 13 februarie s-a încheiat autodizolvarea în cele 13 comitete raionale. La ședințe au participat 119 din cei 178 membri ai comitetelor raionale și 234 președinți sătești din 605 organizații. Au luat cuvântul 99 de membri, care au arătat că sunt de acord cu autodizolvarea „La raionul Cricov, tov. Dumitru Lazăr, membru în biroul raional, a spus: «ținând cont că scopurile pe care le-a avut organizația Fr. Plugarilor au fost atinse și pentru ca să nu se mai dea posibilitate elementelor dușmane de a-și duce activitatea lor în sânul organizațiilor Fr. Plugarilor, hotărârea este binevenită și o

⁴³ *Ibidem*, c. 1080.

⁴⁴ *Ibidem*, c. 1080-1081.

⁴⁵ *Ibidem*, c. 1081

susține». În general, atmosfera a fost mulțumitoare, neavând voturi contra sau abțineri, doar unii delegați ai comisiei regionale au observat și anume mahnire pe fețele participanților⁴⁶.

La Constanța, în ședința comitetului regional, au luat cuvântul toți membrii comitetului, votând în unanimitate autodizolvarea. La Galați, „la controlul făcut, unii membri din organizațiile satești ale regiunii au spus că era normal să se autodizolve organizația Frontul Plugarilor”. În regiunea Timișoara nota informativă arăta că „s-a terminat autodizolvarea raioanelor cât și peste 30 de organizații satești. Participarea a fost 70-90%. În raionul Timișoara, satul Urseni, 3 membri nu erau de acord pe motiv că rămân fără organizație. În comuna Carani, președintele Frontului Plugarilor a fugit din ședință. [...] Acest președinte, fiind contra autodizolvării, a îndemnat membrii Frontului Plugarilor să nu vină la ședință, dar tot au venit 42 din 61. [...] În restul regiunii situația e bună”. În regiunea Suceava, la raionul Rădăuți, „un președinte satesc, Dejelaru Vasile, nu a fost de acord, însă după ce a fost lămurit a votat pentru autodizolvare”. În regiunea Arad „autodizolvarea se desfășoară normal. Au fost și țărani muncitori (mai ales din cei vechi) care n-au fost de acord pe motiv că de ce nu se autodizolvă și U.P.M. sau pe motiv că ei cui rămân?”⁴⁷

În arhiva centrală a Frontului Plugarilor am identificat foarte multe asemenea rapoarte și note informative, care se referă la modul în care a decurs „autodizolvarea” în organizațiile din teritoriu⁴⁸.

În urma analizei făcute de Comisia Centrală a Frontului Plugarilor, s-a constatat că în unele regiuni activiștii nu respectau decât în parte instrucțiunile Comisiei Centrale. Nu se respecta mai ales planul de muncă și nu se trimiteau centrului la timp informații privitoare la desfășurarea muncii în sensul aplicării instrucțiunilor Comisiei Centrale. Astfel, pentru rezolvarea acestor deficiențe, la 24 februarie 1953, Comisia Centrală a elaborat o notă circulară conținând *Unele măsuri ce trebuiesc luate în legătură cu autodizolvarea organizației Fr. Plugarilor*⁴⁹. În conformitate cu analizele făcute de Comisia Centrală, s-a constatat că unii activiști dădeau dovadă de indisciplină, socotind că sarcinile primite nu sunt obligatorii, întrucât Frontul Plugarilor s-a dizolvat. S-a mai constatat că au fost încălcate instrucțiunile în legătură cu executarea bugetului, s-au făcut greșeli în mânuirea fondurilor, dându-se avansuri spre decontare și pe luna martie, ceea ce a dus la îngreunarea plății salariilor activiștilor pe luna februarie. Aceste nereguli au fost constatate îndeosebi în regiunile Craiova, Iași, Autonomă Maghiară, Bârlad, dar și în altele.

⁴⁶ *Ibidem*, c. 1082.

⁴⁷ *Ibidem*, c. 1082-1083.

⁴⁸ *Ibidem*, c. 1068-1078, 1089-1091, 1102-1114.

⁴⁹ *Ibidem*, c. 1087, 1088.

Față de cele arătate mai sus, Comisia Centrală atrăgea atenția delegatului Comisiei Centrale că răspundea de felul cum erau aplicate instrucțiunile cu privire la autodizolvarea Frontului Plugarilor. Pentru îndreptarea acestor lucruri, Comisia Centrală propunea luarea următoarelor măsuri: „1. Să funcționeze la regiuni în mod permanent serviciul de informare; 2. Activul trimis pe teren pentru aplicarea instrucțiunilor să țină permanentă legătură cu comisia regională și să informeze comisia regională de atmosfera politică creată în urma autodizolvării organizației. Informările să se facă în scris, iar în cazuri speciale telefonic; 3. Comisia regională să analizeze în cadrul unor ședințe operative activitatea unui raion și să ia hotărâri pentru îmbunătățirea muncii politice, prin extinderea celor mai bune metode. Data ținerii acestor ședințe de analiză se va anunța și la Comisia Centrală; 4. Delegatul Comisiei Centrale și membrii comisiei regionale se vor deplasa pe teren și în satele unde s-a efectuat autodizolvarea pentru a controla felul cum s-au aplicat instrucțiunile. Informațiile din sate vor fi aduse cât mai urgent la cunoștința Comisiei Centrale; 5. În legătură cu lipsurile constatate pe linie financiară se vor lua următoarele măsuri: avansurile pentru deplasare să fie date în limita bugetului pe luna respectivă și în raport cu zilele de stat pe teren conform planului de muncă; avansuri salariu spre decontare sub niciun motiv nu se vor mai da. Avansurile spre decontare date să fie lichidate imediat; să se respecte planul de casă; 6. Delegatul Comisiei Centrale va controla inventarele de bunurile Frontului Plugarilor întocmite de Comisia Centrală, îndrumând comisia să ia măsuri ca în timpul cel mai scurt să se strângă bunurile (mobile, cazarmament etc.), împrumutate unor activiști ai Frontului Plugarilor”.

Ședințele de autodizolvare și încetarea activității organizațiilor Frontului Plugarilor de la sate s-au terminat în ziua de 27 martie 1953, dată când delegații Comisiei Centrale s-au reîntors din regiuni⁵⁰. De asemenea, procesul propriu-zis de desființare a frontului a fost completat în 22 martie 1953, când a apărut ultimul număr al ziarului *Frontul Plugarilor*⁵¹, în paginile căruia, nu s-a făcut însă nicio referire la încetarea apariției acestei publicații.

Foarte interesant pentru înțelegerea procesului de „autodizolvare” a Frontului Plugarilor este un document elaborat în 30 martie 1953 de către Comisia Centrală. Documentul poartă titlul de *Referat privind problema autodizolvării și încetării activității organizațiilor Frontului Plugarilor*⁵² și cuprinde 6 pagini dactilografiate. În fiecare regiune – preciza documentul – comitetele regionale s-au întrunit în ședințe în care au luat în discuție hotărârea C.C. al Frontului Plugarilor cu privire la autodizolvarea și încetarea activității organiza-

⁵⁰ *Ibidem*, c. 1125.

⁵¹ *Frontul Plugarilor*, anul IX, nr.1078 din 22 martie, 1953.

⁵² A.N.I.C., Arhiva C.C. al P.C.R., fond Frontul Plugarilor, Rola 439, c. 1120-1125.

țiilor, care a fost aprobată în unanimitate de cei prezenți. „În cadrul comitetelor regionale Frontul Plugarilor autodizolvarea a început pe ziua de 13 februarie a.c., care a ținut până în ziua de 15 feb. 1953. În ceea ce privește frecvența la aceste ședințe a fost bună, iar în unele regiuni de 100%. Astfel de exemple avem în regiunile Bârlad, Cluj, Regiunea Autonomă Maghiară etc. În general atmosfera în timpul ședințelor comitetelor regionale a fost bună, iar cei ce au luat cuvântul la discuții au găsit justă hotărârea C.C. al Frontului Plugarilor cu privire la autodizolvarea și încetarea activității organizațiilor Frontului Plugarilor și au aprobat-o în unanimitate, acest lucru s-a văzut atât la activul salariat cât și la membrii comitetelor regionale din producție. După ce ședințele comitetelor regionale au luat sfârșit au fost alese comisiile regionale, [care] și-au început activitatea, ocupându-se îndeaproape de problema autodizolvării organizației la raioane și apoi la sate. Întreg activul regional a fost repartizat pe raioane, astfel că fiecare activist a avut în răspunderea sa câte un raion în cadrul regiunii respective. Ședințele comitetelor raionale au fost fixate între zilele de 15 și 23 februarie 1953. [...] În ce privește participarea președinților comitetelor satești Frontul Plugarilor, care nu făceau parte din comitetele raionale, numărul acestora la ședințe n-a fost mulțumitor. Astfel, la aceste ședințe participarea președinților satești a fost de 3072. În general, pe întreaga țară, participarea președinților satești membri ai comitetelor raionale, cât și președinții nemembri ai comitetelor raionale a fost de 5793 președinți satești, din totalul de 11208 câte organizații satești a avut Frontul Plugarilor”⁵³.

Referatul întocmit de Comisia Centrală preciza faptul că o parte din președinții organizațiilor satești, prezenți la ședințele comitetelor raionale, au arătat că în unele organizații satești, atât în conducere cât și în rândul membrilor Frontului Plugarilor, au fost unele elemente care au făcut greutăți în întemeierea de G.A.C.-uri și întovărășiri agricole. De asemenea, au fost și membri ai comitetelor raionale și președinți ai organizațiilor satești care nu au fost de acord cu autodizolvarea și încetarea activității Frontului⁵⁴. „Cu ocazia autodizolvării – se arăta mai departe în document – o mare parte din membrii Frontului Plugarilor, care nu activau suficient, au fost antrenați de a participa efectiv la discuții arătând lipsurile organizațiilor Frontului Plugarilor, cât și ale lor personale, luându-și totodată și angajamente că vor contribui la unele lucrări obștești în cadrul comunelor respective. Întrebările care au fost puse de majoritatea celor care au luat cuvântul au fost în legătură cu felul cum vor activa Sfaturile Populare, problema abonamentelor la ziarul «Frontul Plugarilor» și de ce nu se autodizolvă și celelalte organizații de masă, în special U.P.M., iar alții au spus «de ce Fr. Plugarilor nu fuzionează cu P.M.R., ca social- democrații?» În

⁵³ *Ibidem*, c. 1120-1121.

⁵⁴ *Ibidem*, c. 1121.

regiunile Hunedoara, Arad, Craiova și Timișoara s-a observat o părere de rău din partea unor membri ai Frontului Plugarilor că organizația își încetează activitatea, fiind îngrijorați de faptul că în ce organizații vor mai activa pe viitor și cine le va purta de grijă. În unele organizații sâtești o parte din membrii Frontului Plugarilor și-au exprimat dorința de a fi primiți candidați ai P.M.R.”⁵⁵.

Referatul Comisiei Centrale sublinia ideea că „dușmanul de clasă” a căutat să exploateze problema autodizolvării organizațiilor plugărești, încercând să-i deruteze pe țărani. Astfel, în Regiunea Autonomă Maghiară, Craiova, Timișoara și Arad chiaburimea, cât și alte elemente dușmănoase au căutat să se strecoare în ședințele organizațiilor sâtești, dar au fost demascați la timp. În afară de aceste încercări, au lansat și o serie de zvonuri cu scopul de a semăna neîncredere în rândul membrilor Frontului, cât și al țărănimii⁵⁶. Foarte interesantă era și afirmația cum că „s-a observat, de asemenea, și avangardism, așa cum a fost în regiunea Bârlad, în organizația Dragalina, unde s-a spus că Frontul Plugarilor s-a desființat că avea mai mulți membri și i-a fost teamă partidului că această organizație îi ia locul. Acest lucru s-a observat și în regiunea Timișoara, în comuna Făget, unde membri Frontului Plugarilor nu vedeau în partid forța conducătoare”⁵⁷.

În general, deși în unele locuri unii membri n-au fost de acord cu autodizolvarea și încetarea activității organizațiilor plugărești, totuși, „prelucrându-se mai temeinic această problemă, aceștia au fost de acord afară de un număr destul de mic de membri ai Frontului Plugarilor, care, deși au fost de acord cu autodizolvarea, totuși după ședințe au manifestat nemulțumire privind încetarea activității organizației. În total, pe întreaga țară a fost un număr de 108 membri ai Frontului Plugarilor care n-au fost de acord cu autodizolvarea și încetarea activității organizației Frontul Plugarilor”⁵⁸ (*sic !*).

Comisia Centrală care a coordonat procesul „autodizolvării” frontului recunoștea că s-au făcut și o serie de greșeli pe teren. Astfel, unii activiști au efectuat „autodizolvarea” unor organizații sâtești în localitatea de reședință a comunei, unde au fost convocați și membrii Frontului Plugarilor din organizațiile sâtești ce aparțineau comunei respective. Exemple avem în regiunea Ploiești. De asemenea, unii activiști trimiși pe teren să coordoneze „autodizolvarea” au declarat că sunt de la raionul P.M.R., lucru ce a lăsat să se creadă în unele locuri că partidul dizolvă organizațiile Frontului Plugarilor. „În unele comune nu s-a pus destulă insistență pentru mobilizarea membrilor Frontului Plugarilor la ședințe, mulțumindu-se cu ridicarea documentelor organizației Frontului Plugarilor și apoi au plecat, terminând ședința, care s-a ținut scurtă și cu foarte puțini

⁵⁵ *Ibidem*, c. 1122.

⁵⁶ *Ibidem*.

⁵⁷ *Ibidem*, c. 1122-1123.

⁵⁸ *Ibidem*, c. 1123.

membri. *Credem că în unele organizații sătești autodizolvarea s-a făcut formal fără a convoca membrii la ședință, iar acțiunea a constat numai din prelucrarea documentelor de la comitetele sătești* (s. n.). Astfel, în unele raioane, secretarii organizațiilor de bază nu au cunoscut nimic despre această problemă, nedând la timp ajutorul necesar. Acest lucru s-a văzut și la unii activiști de la raioanele P.M.R. În regiunea Craiova, comitetul raional P.M.R. Plenița au sigilat sediul raionului organizației Frontul Plugarilor înainte de a se face autodizolvarea comitetului raional, iar la sate secretarii organizațiilor de bază au ridicat toate documentele ce priveau organizațiile Frontului Plugarilor înainte de a se ține adunările generale⁵⁹.

Referatul întocmit de Comisia Centrală mai preciza faptul că formele de educație politică promovate de front au trecut sub îndrumarea căminelor culturale, continuându-și activitatea în mod normal. Totodată, „elementele cinstite și active” din cadrul organizațiilor plugărești au fost încadrate în sfaturile populare, cooperație, cămine culturale pentru a-și continua și pe mai departe activitatea. Activul cât și personalul administrativ de la C.C. al Frontului Plugarilor, regiuni și raioane a fost repartizat în alte munci după cum urmează: 4 la secția de propagandă și agitație; 3 la secția de industrie ușoară a C.C. al P.M.R.; 9 la secția plan finanțe a C.C. al P.M.R.; 6 la secția agrară a C.C. al P.M.R.; 23 la secția gospodăria de partid a C.C. al P.M.R.; 9 la C.C. al U.T.M.; 4 la secția organizatorică a Sfaturilor Populare de pe lângă Consiliul de Miniștri; 3 la Ministerul Securității Statului; 21 la Ministerul Afacerilor Interne; 1 la secția administrativ politică a C.C. al P.M.R.; 1 la secția agrară a Sfatului Popular București regional⁶⁰.

În ziua de 24 martie 1953 s-a făcut repartizarea „aparaturii” din cadrul redacției gazetei „Frontul Plugarilor. Astfel, 3 ziariști au fost repartizați la redacția „Muncitorul Agricol”, 3 la „Albina”, 1 la „Gazeta cooperației”, 2 la „Scânteia”, 1 la Ministerul Externe, 2 la „Ogorul Nou”, 1 la „Muncitorul Sanitar”, 1 la „Fulgerul”. La regiuni și raioane repartizarea cadrelor s-a făcut astfel: la P.M.R. 138 tovarăși, la Sfaturile Populare 214, la cooperație 105, la Crucea Roșie 32, la ARLUS 39, la U.T.M. 8, la Sindicate 11, la C.S.C. 17, la C.D.P. 6, la G.A.S. 12, la S.M.T. 5, la G.A.C. 7 în funcția de președinți, la M.A.I. 26, la Silvic 1, la Procuratură 2, la ADAS 2, în alte munci la diferite ministere și organizații economice 28 și în producție 12. Total au fost repartizați în muncă toți cei 668 tovarăși care au făcut parte din activul salariat de la regiuni și raioane⁶¹.

Toate bunurile ce au aparținut organizațiilor Frontul Plugarilor de la regiuni și raioane au fost predate gospodăriilor de partid. De asemenea, a fost

⁵⁹ *Ibidem*, c. 1123-1124.

⁶⁰ *Ibidem*, c. 1124.

⁶¹ *Ibidem*, c. 1124-1125.

depusă întreaga arhivă documentară, biblioteca și tot materialul ce a fost stocat la regiuni și raioane. La sate s-a procedat la ridicarea materialelor, precum timbre de cotizații, broșuri, cărți de membru, care au fost predate la raioanele de partid, iar sumele încasate au fost predate prin secția administrativă a organizației Frontul Plugarilor. Acolo unde organizațiile satești au avut sedii, acestea au fost predate Sfaturilor Populare cu proces verbal și inventar. S-au ivit unele greutăți privind încasarea unor sume de bani ce se găseau la membrii Frontului, deoarece o parte din aceștia se aflau la muncă pe șantiere, nefiind prezenți în ziua când ședința avut loc în satul respectiv⁶².

În anul 1952, cu puțin timp înainte de desființare, Comitetul Central al Frontului Plugarilor prezenta structura organizatorică de la regiune, raion, comună și sat. Organizarea Frontului Plugarilor nu se reflecta și în activitatea propriu-zisă. Atribuțiile din ce în ce mai ne semnificative, pe care le avea această formațiune, a dus în cele din urmă la hotărârea de „autodizolvare”, în fapt o desființare hotărâtă și aplicată de comuniști.

Dacă la nivel regional și la nivel raional ședințele de „autodizolvare” s-au desfășurat într-o „atmosferă sănătoasă”⁶³, cei prezenți fiind de acord în unanimitate, la nivelul organizațiilor satești „se observă tendințe avangardiste”, care însă au fost evitate ulterior prin „pregătirea din timp a membrilor de la sate care iau cuvântul”⁶⁴. În unele cazuri, membrii ai Frontului Plugarilor au afirmat că „dacă hotărârea este luată de sus nu are nici un rost ca și ei să mai ridice mâinile”⁶⁵.

Ecourile desființării Frontului Plugarilor în rândurile țărănimii nu s-au lăsat așteptate. Pe de o parte, „autodizolvarea” limpezește o situație evidentă, inutilitatea Frontului Plugarilor, dar, pe de altă parte, creează derută. Astfel, în legătură directă cu desființarea Frontului Plugarilor au circulat în epocă o serie de zvonuri cum ar fi iminența începerii războiului, sau și mai interesant, că Frontul Plugarilor s-a desființat, pentru că „tovarășul Groza a fugit din țară”⁶⁶.

NICOLAE GEORGESCU, SORIN RADU

⁶² *Ibidem*, c. 1125.

⁶³ ANRDJ Timiș, fond Comitetul Regional Timișoara Organizația Frontul Plugarilor, dos. 38/1953, f. 40.

⁶⁴ *Ibidem*, f. 41.

⁶⁵ *Ibidem*, f. 45.

⁶⁶ *Ibidem*, *Referat asupra muncii de autodizolvare în Regiunea Timișoara*, f. 45.

„THE SELF-DISSOLUTION” OF THE PLOUGHMEN FRONT (1953)

ABSTRACT

The Ploughmen Front was just from its beginning (1933) one of the most obedient political organization to The Romanian Communist Party, this attitude being emphasized in the years that followed The Second World War. This organization was probably the most loyal to the communists in the attempt of taking over the power in the state. The communists saw and had in the Ploughmen Front the most efficient antidote against the national peasantry members in the villages, where the party had a great influence. The Ploughmen Front was an organization artificially developed after the war, especially to counteract the National Peasantry Party in the rural areas. After the communist party regime had become official, its interest in maintaining The Ploughmen Front disappeared. The less and less important attributions which this organization was having, eventually came to the decision of self-dissolution, but that was in fact, a dissolution decided and put in practice by the communists.

In 1952 the role and the attributions of the Ploughmen Front totally disappeared. In fact, this organization was no longer useful because the Romanian Workers Party (Labor Party) had already created more efficient structures in the territory, such as the People's Councils and it no longer needed the ploughmen's party structures. Things became more clearly on the 24th of September 1952, when a new constitution of the Popular Republic of Romania was adopted. This new constitution said that the Romanian Workers Party was „the leading force both for the working class organizations and for the state bodies and institutions”. Under these circumstances it was obvious that the Ploughmen Front had become an obsolete organization in spite of the fact that Mr. Petru Groza was still having an important role in the state.

The so-called „self dissolution” was decided on the 7th of February 1953 during a meeting of the leaders of the Ploughmen Front. The Central Committee of the Ploughmen Front „carefully” presented the reasons of the dissolution to the county committees. The meetings for dissolutions took place in a „healthy” atmosphere in departments and counties and all the members unanimously voted for it. But in the village organizations there was an attitude of dissatisfaction and surprise. And all these because the Front was seen as a communist organization. The proper process of the self-dissolution of the Ploughmen Front lasted until the 22nd of March 1953, when the last issue of its newspaper was printed.

All the properties which belonged to the organizations of the Ploughmen Front in the departments and counties were given to the communist party husbandry. All the reference archives, the library and all the materials kept in departments and counties were handed over, too. In the villages, all the materials such as subscription stamps, booklets, party membership cards were handed over to the party department organizations. In case that the village organizations owned locations, these were handed over to the People's Councils with reports and inventory.

Abrevieri bibliografice

- ANIC - Arhivele Naționale Istorice Centrale București.
 ANRDJ - Arhivele Naționale ale României. Direcția Județeană.
 Ardeleanu, Arimia, Mușat 1984 - Ion Ardeleanu, Vasile Arimia, Mircea Mușat (coord.), *23 august 1944. Documente 1939-1943*, vol. I, București, 1984.
 Bîțfoi 2004 - Dorin Liviu-Bîțfoi, *Petru Groza, ultimul Burghez. O biografie*, București, 2004.
 Chirițoiu 1998 - Mircea Chirițoiu, „Cine a fost dr. Petru Groza?”, în *Dosarele Istoriei*, anul III, nr. 2 (18), 1998.

- Costea 2000 - Simion Costea, „Aspecte ale instaurării puterii comuniste în România. Rolul Frontului Plugarilor în județul Mureș (1944-1947)”, în *Apulum*, an XXXVII/2, 2000, p. 275-282.
- Deletant 1997 - Dennis Deletant, *România sub regimul comunist*, București, 1997.
- Focșeneanu 1992 - Eleodor Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*, București, 1992.
- Ionescu-Gură 2006 - Nicoleta Ionescu-Gură, *Nomenclatura Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român*, București, 2006.
- Ioniță, Țuțui 1970 - Gh. I. Ioniță, Gh. Țuțui, *Frontul Plugarilor (1933-1953)*, București, 1970.
- Moisa 2005 - Gabriel Moisa, „Tovarășii de drum ai comuniștilor în Regional Crișana Maramureș 1944-1953”, în *Anuarul Institutului de Istorie George Bariț din Cluj Napoca*, tom XLIV, 2005, p. 331-347.
- Onișoru 1996 - Gheorghe Onișoru, *Alianțe și confruntări între partidele politice 1944-1947*, București, 1996.
- Onișoru 1998 - Gheorghe Onișoru, *România în anii 1944-1948. Transformări economice și realități sociale*, București, 1998.
- Rezoluții și hotărâri 1954 - Rezoluții și hotărâri ale Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român*, vol. II, 1951-1953, București, 1954.
- Țărău 2005 - Virgiliu Țărău, *Alegeri fără opțiune. Primele scrutinuri parlamentare din Centrul și Estul Europei după cel de-al Doilea Război Mondial*, Cluj-Napoca, 2005.
- Zainea 2004 - Ion Zainea, Mihai Drecin, Corneliu Crăciun, Antonio Faur, Gabriel Moisa, Augustin Țărău, Nicolae Mihu, *Democrație occidentală și Democrație populară. Evoluția spectrului politic în Nord Vestul României 1944-1950*, Oradea, 2004.

Cuvinte-cheie: autodizolvare, comitet, comisie, Frontul Plugarilor, notă informativă, P.M.R., partid burghezo-moșieresc, raion, regiune, ședință.

Key words: self-dissolution, committee, commission, Ploughmen's Front, Romanian Workers' Party, informative note, bourgeois-landlord party, district, region, meeting.